

Hedströmsdalens Ornitologiska Förening (HOF) Verksamhetsberättelse 2022

Allmänt

Hedströmsdalens Ornitologiska Förening är en ideell sammanslutning som har till uppgift att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö i kommunerna Kungsör, Köping och Skinnskatteberg. Föreningen ska verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fåglar och natur, samt främja kontakten mellan medlemmarna. Dessa uppgifter vill föreningen söka förverkliga bland annat genom att anordna sammankomster och exkursioner och driva fågelprojekt.

Styrelse

Ordförande: Staffan Ekelund

Vice ordförande och programansvarig: Daniel Brehmer

Kassör och medlemsansvarig: Lars Jönsson

Sekreterare: Michael Brännström

Hemsidesansvarig och kontaktperson till Studieförbundet: Maria Barkell

Ledamot: Ann-Christin Nordberg

Suppleant: Ewa Thelén

Revisorer

Leif Edberg och Leif Johansson

Revisorssuppleant: Timo Lautala

Valberedning

Sara Djurström och Kenneth Nordberg

Verksamhetsberättelse

Under året har tio styrelsemöten, samt ett medlemsmöte och ett årsmöte hållits. Vid årets slut var medlemsantalet 125. Under 2022 har styrelsen skickat ut medlemsinformation i samband med utskick av vårprogrammet och höstprogrammet. Utöver detta har även information förmedlats via hemsidan, Facebook, Instagram och H-larm när det har berört inställda evenemang och annan viktig information som måste komma ut snabbt.

Kursverksamhet

Den 25/4 hölls en föreläsning om "vitfåglar" av Ulf Gustafsson i Studieförbundets lokaler och det digitala verktyget Zoom.

Den 20/11 hölls en workshop om BAND och Artportalens checklista.

Utåtriktad verksamhet

Dialogmöte: HOF har deltagit i möten med Köpings kommun angående ett nytt föreningsbidragssystem.

Samrådsmöte: Ett möte med Köpings kommun gällande kommunal stadspark samt ett möte gällande etablering av Plegazi i Köping.

Barkarövik:

På Kungsörssidan beslutade Kungsörs kommun efter samråd med HOF att tornet ej skulle underhållas av kommunen och troligen ska de riva tornet.

På Köpingssidan har samråd mellan HOF och Köpings kommun bedrivits gällande förslag från HOF om att anlägga ett promenadstråk från mellanbadets parkering till pumphuset och tankar om att bygga en plattform eller ett torn där. Inget är ännu beslutat.

Gunnarbovallen: En skrivelse gällande en reservatsbildning av delar av detta område är skickat till Länsstyrelsen och även Köpings kommun är intresserad i denna fråga. Nu ligger ärendet hos Länsstyrelsen.

Vätteskogen: Representanter från HOF har varit med och utformat försöksverksamhet gällande bland annat röjningar i området.

Information om skogsfåglar: En representant från HOF informerade om skogsfåglar och deras biotopkrav vid årsmötet för Åkerbo häradsallmänning.

Planförslag i Kungsör: HOF har lämnat yttranden om detaljplan för Borgviksområdet.

HOF i media: HOF har synts i lokal media gällande pilgrimsfalksprojektet samt vid "räddningsaktion" av gräsandsungar vid Köpings lasarett. HOFs matningar har uppmärksammats i "Fåglar i Västmanland" där även HOFs "Stadskampen" omnämns.

Föreningsträff: HOF deltog i möte om förnyat föreningsbidragssystem för Köpings kommun.

Digitalt falkmöte: Representanter från HOF deltog i ett digitalt möte för det landsomfattande pilgrimsfalksprojektet.

Mälartassens årsmöte: Representanter från HOF berättade om HOFs verksamhet vid Djurskyddet Mälartassens årsmöte.

Bildvisning för Hjärt- och lungsjukas förening: Representanter från HOF berättade och visade bilder om HOF.

Uggleguidning: HOF guidade Strängnäs Ornitologiska Klubb i våra ugglemarker.

Evighetshög för backsvalar vid Norsa: Samarbete med Köpings kommun om att anlägga en så kallad evighetshög för backsvalar i Norsa fördjupades 2022 och kommer att fortgå 2023.

Matningen i Karlbergsskogen: Ett samarbete med Djurskyddet Mälartassen pågår.

Örnräkning: Den 5/3 kl. 10-12 bemannades tornet i Norsa för den årliga örnräkningen under ledning av Fältstationen Rördrommen.

VOF i Karlbergsskogen: VOF genomförde sin räkning vid matningen i Karlbergsskogen.

Genomförda aktiviteter

Föreningens vår- och höstprogram har skickats till medlemmarna via mail eller post, samt presenterats på hemsidan. Genomförda aktiviteter 2022;

Vårprogram	Höstprogram
VOFs artrally 22/1	Norsaskådning 13/8
HOF-kampen 30/1	Blåhakesök 3/9
Örnräkning 5/3	Kvismaren 17/9
Ugglelyssning 19/3	EuroBirwatch Davids Backe 1/10
Spettar och skogshöns 23/4	Medlemsmöte 27/10
Vitfåglar 25/4	Bildvisning/föreläsning Joakim Ed 9/11
Fågeltornskampen 7/5	BAND och Artportalens checklista 20/11
Jägaråsen 14/5	Nyårsafton vid Norska 31/12
Fågelvandring i Köping 21/5	
Nattfågellyssning 4/6	
Ortolansparv på Barkaröslätten 9/6	
Kungsfiskarinventering 18/6	

Aktiviteter i samarbete med Studieförbundet

HOFs aktiviteter är alla folkbildande förutom de som är rena tävlingar. Under hösten 2022 har Maria Barkell varit kontaktperson mot Studieförbundet och alla aktiviteter har registrerats via Studieförbundets eTjänst för att ge bidrag till fortsatta folkbildande aktiviteter för HOFs medlemmar.

HOF har 2022 provat att hålla Studiecirkel i form av Workshops kring Artportalens checklista och BAND. Vi kunde hålla en (1) av tre (3) planerade Workshops. Eftersom workshops inte väckt intresse nog bland våra medlemmar har övriga ställts in. Vi vill tacka Studieförbundet för ett bra samarbete 2022 och ser fram emot ett gott samarbete vid HOFs folkbildande aktiviteter 2023.

Maria Barkell

Ordförandes tillbakablickar

Detta var året när vi kunde komma ur Coronaisoleringen och åter börja träffas igen. Dock har vi under flera år märkt ett sjunkande antal deltagare på våra utflykter. Vad det beror på är oklart. Är utflykterna ointressanta? Eller är många fågelskådare ensamvargar?

Från styrelsen märker vi att påverkansuppdrag blir allt viktigare. Yttranden om miljökonsekvensbeskrivningar, översiktsplaner, reservatsbildningar mm. genomförs av styrelsen. Ofta är det tjocka luntor att penetrera, vilket är tidsödande men nog så viktigt.

Ett annat område som blir allt viktigare är svenskt skogsbruk. I en lycklig framtid kommer vi att betrakta de senaste femtio årens kalhyggesbruk som en parentes. Fakta är att i princip hela återväxten huggs bort. Äldre skog ersätts av yngre. Habitat går förlorade (för alltid?). Mångfalden minskar, tvärtemot målen i officiella dokument. Likväl fortsätter skövlingen.

Samtidigt som skogen nyttjas hårdare, även av Sveaskog, talar politikerna om vikten av skogen som koldioxidsänka. Hur 20 gram granplanta kan innehålla mer bunden koldioxid än en sjuttioårig är för mig obegripligt. I samma mening talar en del politiker även om att skogen ska ge oss än mer biobränslen. Man verkar vilja äta kakan och ha den kvar. I våra stadgar ska vi främja fågelskådning, men även fåglarnas livsmiljö. Därför är att hejda kalhyggesbruket och bevarande av levande, rika miljöer, vår viktigaste uppgift de kommande åren. Inte bara styrelsens, utan allas vårt ansvar.

Avslutningsvis vill jag hälsa Per "Perka" Eriksson välkommen som VOFs nya ordförande.

/Staffan Ekelund

Projekt

Projekt Pilgrimsfalk

2022 var projektets nionde år. Det kom att bli det andra året med en lyckad häckning på Norsasilon. Hanen "AY", som vi "hackade" 2016 och sedan blev Köping trogen, häckade med en vild hona 2020 och producerade två flygga ungar. Detta år skred AY till häckning med en märkt hona som senare kunde identifieras som "HB", född 2020 i Kil, Värmland. Paret kom att sätta fyra friska ungar på vingarna. Några viktiga datum:

Slutet feb-början mars ses Falk frekvent vid silon.

22/3 två falkar konstateras

30/3 Första parningen

10/4 första ägget läggs

15/4 fjärde ägget. Kullen full.

19/5 första ägget kläcks

8/6 de fyra ungfalkarna ring- och individmärks. Störst är, turligt nog, den yngsta, honan.

1/7 ungarerna flygövar.

Falk rapporteras med långa mellanrum efter häckningstid. Förhoppningsvis övervintrar de i trakterna.

Projektets ekonomi är fortsatt god. Så även samarbetet med Lantmännen.

Många, även "utsocknes" följer falkarna i kameran och via "forum" på hemsidan.

Staffan Ekelund

Projekt Hedströmmen

Ansvarig: Annika Holmström

Aktiva i styrgruppen: Tina Nordberg, Kenneth Nordberg

Aktiva: Alla fantastiska deltagare vid kungsfiskarinventeringen och Leo Mäkinen som bevakar ett antal holkar för Knipa.

Under detta år har den knipholk som tidigare år ramlade ner med hjälp av bävern längs Hedströmmen satts upp på en tall vid Stora Vålen, nr 807.

Tidigt under försommaren blev föreningens lilla plasteka kapad och stjälp ner i Hedströmmen för att flyta fritt nedströms. Plastekan hittades dock av en boende längs strömmen vilken kontaktade HOF genom den adresslapp som satt fast i fören av båten. Båten roddes norrut igen, men det upptäcktes också att det numer sipprade in vatten under färd. Planen är att vår händige medlem Leo M ska se över skadorna under 2023, för att försöka laga. Som tack till båträddaren beslutade styrelsen i HOF att dela ut ett presentkort a´ 200 kronor att nyttja vid det lokala konditori Ritz i Kolsva. Båträddaren hälsade och tackade glatt överraskad.

Aktiviteter:

Kungsfiskarinventering

Vid kungsfiskarinventeringen som ägde rum i sedvanlig ordning i starten av juni satt medlemmar utplacerade vid 10 platser från Karmansbo i norr till Grönö i söder för att spana. Dagen bjöd oss se nio säkrade individer vilka rapporterades in i artportalen.

Planeringsmöten i samband med inventeringar har hållits via telefonen.

Inventering av knipholkar fick detta år förhinder och genomfördes därför inte för alla holkar. De som inventerades visade återigen upp ett dystert resultat med inga häckningar.

Holken som sattes upp tidig vårvinter vid sjön Stora Vålen visade inget tecken på ägg trots att Knipa förekommer i vattnet under sommaren.

Övriga fynd är återigen ett bo av kattuggla med okänt antal ungar i holk 806 söder om Valbricka vid Vålbäcken. I år var det inga getingar i någon av de inventerade holkarna.

Till projektet inbjudes gärna flera villiga holkuppsättare eller personer som vill följa med ut på inventeringsrundor under tidiga försommar. Kanske har du idéer om utveckling av projektet och även detta välkomnas. Du som känner dig intresserad välkomnas att ta kontakt med Annika Holmström på holmstromannika1@gmail.com.

Annika Holmström

Pärluggleprojektet

Inom HOF bedrivs ett pärluggleprojekt med syftet att ge pärlugglorna ökade möjligheter att häcka i våra skogar. Pärlugglan häckar i håll, ofta gamla hackspettsbon. Tillgången på sådana naturliga bohålor minskar i takt med det ökande och intensifierade skogsbruket. Träd tillåts i detta skogsbruk inte växa till rätt storlek för att sådana håll ska kunna byggas. Det skapar helt enkelt bostadsbrist för pärlugglorna. Inom HOFs pärluggleprojekt sätts holkar upp inom HOFs område med tillstånd av markägare. Dessa kontrolleras, städas och byts ut vid behov. Vid upptäckt häckning ringmärks ungar och om möjligt även honan.

Under verksamhetsåret 2022 har inga pärlugglehäckningar inom projektet rapporterats till projektansvarige. Vissa holkar har hyst gäster som talgoxe och agerat födogömma med smågnagare och i en holk en hel större hackspett! Kontaktperson för projektet är Daniel Brehmer. Mer uppgifter om projektet finns på föreningens hemsida.

Daniel Brehmer

Fiskgjuseprojektet

Under året har inte några möten ägt rum, men vi har som vanligt inventerat häckningar i våra tre kommuner. Har inte hittat någon ny häckningsplats under året. I några bon var det ingen häckning i år men har varit tidigare. Vi har under åren byggt 7 st plattformar och vi har haft häckning på 2 st som vi har byggt. Har inte ringmärkt några ungar.

Har inte aktivt letat efter nya häckningsplatser, men vill gärna ha kännedom om nya bon.

En liten tendens är att antalet häckningar minskar något. Man ser också att häckningar oftast finns kring sjöar eller i myrmarker och naturreservat. Där finns tillgång till äldre tallar för bobygge. Man ser också att det minskar med häckningar i "produktionsskog". Det finns även en viss påverkan från havsörn även om den är liten i våra kommuner.

Fiskgjuseinventering
Häckningar och ungar
2022

Antal	Skinnskattebergs Kommun	Köpings Kommun	Kungsör Kommun	Summa
Häckningar	5	4	1	10
Ungar	9	8	2	19

Sammanställning Fiskgjusar

År	Skinnskatteberg		Köping		Kungsör		Summa HOF	
	Häckn	Ungar	Häckn	Ungar	Häckn	Ungar	Häckn	Ungar
2011	7	11	5	6	1	2	13	19
2012	9	13	5	10	2	4	16	27
2013	8	14	3	6	2	3	13	23
2014	8	14	3	4	3	6	14	24
2015	8	14	3	6	3	5	14	25
2016	7	15	2	4	3	5	12	24
2017	7	14	2	4	2	4	11	22
2018	6	13	2	4	2	4	10	21
2019	8	15	3	6	1	2	12	23
2020	6	12	3	6	1	2	10	20
2021	5	12	4	7	0	0	9	19
2022	5	9	4	8	1	2	10	19

Fiskgjusegruppen genom

Leif Edberg

Projekt Backsvala

Under 2022 har det inte färdigställts några nya branter till backsvalorna. Totalt har det iordningställts 6 st olika platser som bevakas av några medlemmar från HOF. Dessa platser är en brant vid Venabäcken, 4 st olika platser i grustäkten i Malma och en plats längs med Blixbovägen.

Efter att man åkt ut och inspekterat alla dessa områden kunde det konstateras att det inte har varit någon synlig verksamhet av backsvalor i på någon av platserna. Det har under året inte kommit in några rapporter om backsvalor i vid dessa områden heller. Tyvärr kunde man konstatera att i två av områdena, platsen längs med

Blixbovägen och branten vid Venabäcken, hade försämrats. Materialet i branterna hade blivit stenhårt och det beslutades att göra ett avslut vid dessa platser.

Vid grustäkten i Malma såg branterna bra ut. Tyvärr hade den större av branterna haft ett ras som gjorde att delar av den iordningställda branten hade minskat i omfång, men det bedömdes att den skulle kunna fungera som boplats trots allt.

Under året har det även arbetas för en s k "evighetshög" i Norsa. Det har varit en löpande dialog mellan några ur styrelsen i HOF och kommunekologen i Köpings kommun under året. Kommunekologen har varit i kontakt med Getterön för att sammanföra information om hur en sådan hög skulle kunna se ut och vilket material man ska använda sig av. Riktlinjerna för att få tillstånd en sådan evighetshög har varit att Köpings kommun står för framtagande av material och transport av materialet till en av styrelsen utvald plats i Norsa. När väl materialet är på plats är det HOF som får skapa upp och sköta högen.

Kommunekologen och några medlemmar från HOF åkte ut till Norsa på studiebesök, för att försöka hitta en lämplig plats för denna hög. Några olika förslag pekades ut och diskuterades, men slutligen enades man om en plan ytan som ligger mellan väderskyddet och stora vägen.

Tyvärr har detta arbete stoppats upp av att kommunekologen har slutat och det har tagit tid att hitta en ersättare. Men den senaste rapporten från den nya kommunekologen är att materialet till högen ska transporteras till Norsa så snart tjälen har släppt. I bästa fall kommer evighetshögen att finnas på plats någon gång under våren 2023.

Mikke Brännström

Övrig verksamhet

H-larm

Detta är en intressegrupp inom föreningen som hjälper varandra att observera för området ovanliga fågelarter. H-larm är ett sms-baserat larmsystem, tillgängligt för alla medlemmar i HOF (H står för HOF). När en medlem i H-larm observerar en, enligt en given lista, ovanlig art inom HOF:s område, skickar denne ett sms till administratören för H-larm. Administratören kontrollerar i sin tur larmet och skickar detta vidare till alla anslutna. Det kostar inget att ansluta sig till H-larm. Vill du veta mer om H-larm eller ansluta dig, tveka inte att kontakta administratören för H-larm, Daniel Brehmer. Medlemsantalet var under verksamhetsperioden 46 personer.

Året 2022 bjöd inte på någon riktig "stänkare". Dock observerades spännande arter som en ringtrast i Lyftinge i mitten av april, en misstänkt svarthalsad dopping (ej bekräftad) i Norsa i mitten av april, sommargyllingar (ja, det var tre) i Hästhagarna på Barkaröslätten i början av juni, gulhämpling på Jägaråsen i mitten av juli, Vassångare i Barkaröviken i mitten av juli, ägretthäger i Norsa i mitten av augusti och brandkronad kungsfågel i Karlbergsskogen i oktober.

Larmen är indelat i två grupper. En grupp som får larm enligt larmlistan och en grupp som, utöver larm från listan, även får larm som av larmaren känns angeläget eller roligt att larma ut, även om arten inte står som larmart enligt listan. Larmen i denna andra grupp är av karaktären "roligt med årets första näktergal" eller "vilken stor mängd grågäss som rastar". De som tillhör den andra gruppen får givetvis alla larm från larmlistan också.

Daniel Brehmer

Hemsidan

Maria Barkell är sedan 2021 hemsidaansvarig. Syftet med hemsidan är i första hand att informera medlemmar och andra vad som händer i föreningen, samt att rapportera från våra utflykter och om allt som händer inom föreningen, i Västmanland och i fågellivet. På hemsidan finns även information om HOF:s olika projekt samt aktuellt program. Det finns Forum för diskussion kring tex. Pilgrimsfalkarna. Forum är ett bra sätt för att dela kunskaper och erfarenheter och sammanföra medlemmar kring fågelskyddsarbete.

<http://www.alcedoattis.se/>

Maria Barkell

Matningen i Karlbergsskogen

Säsongen 2022/23 är femte omgången som HOF, med tillstånd av Köpings kommun, sätter upp en fågelmatning i Karlbergsskogen. Ansvariga för matningen är Daniel Brehmer och Mikke Brännström. Syftet med matningen och placeringen, vilken har varit densamma varje år, är att så många som möjligt ska kunna ha glädje av den. Samarbetet med Djurskyddet Mälartassen har fortsatt även denna säsong. Skötsel av matningen delas lika mellan föreningarna och en skötsellista upprättas för säsongens arbete.

Precis som föregående säsonger har bemötandet när man är vid matningen varit positivt från allmänheten. Det verkar som om matningen, oavsett om man är intresserad av fåglar eller inte, har blivit en mötesplats där folk stannar upp för att titta till vad som händer vid matningen innan man fortsätter vidare. Det har blivit många intressanta och roliga möten med personer som ställer frågor, kommer dit för att fotografera eller bara njuta även stund i stillhet.

VOF genomförde 2022 sin "lusseskådning" vid matningen i Karlbergsskogen. Matningen fick beröm av representanterna från VOF som tyckte att matningen var bra placerad och välskött. Matningen har även blivit omnämnd i VOF:s tidskrift "Fåglar i Västmanland".

Daniel Brehmer.

Matningen Krabovägen Skinnskatteberg.

Matningen finns utanför Skinnskattebergs samhälle. För att hitta dit svänger man av väg 233 som går genom Skinnskatteberg. Man tar av där det finns en vägvisare till "Hembygdsgård" och åker den 2,1 km då finns matningen på vänster sida. Det finns en parkeringsplats för några bilar och så finns en anslagstavla för matningen.

Matningen har funnits i många år och har skötts av Sören Björklind och Leif Edberg. Det har varit ganska talrikt med fågel hela tiden. Den ligger i ett område med mycket lövskog och området har Sveaskog gjort en skogsvårdsåtgärd som har prioriterat lövskog speciellt asp.

Den här vintern har det varit 26 olika arter som har besökt matningen hittills. Gråspett och Stjärtmes har besökt matningen ganska regelbundet. Det är väldigt mycket Talgoxe och Blåmes hela vintern. I år har det varit rätt mycket Domherrar.

Artlista som har besökt matningen i vinter är

Nötskrika, Nötväcka, Talgoxe, Blåmes, Entita, Talltita, Större Hackspett, Bergfink, Koltrast, Bofink, Skata, Rödhake, Svartmes, Björktrast, Kaja, Grönfink, Kråka, Stjärtmes, Gråspett, Sparvhök, Domherre, Trädkrypare, Tofsmes, Grönsiska, Korp och Gråsiska.

Leif Edberg

Styrelsen vill tacka för förtroendet under verksamhetsåret 2022.

Köping, mars 2023

Styrelsen HOF